

برنده جایزه مستند اسکار، علی رغم برخی تحلیل ها به شکل پیچیده ای حق روایت را به صهیونیست ها می دهد

روایت فلسطینی از دوربین صهیونیستی

یادداشت

حانیه قاسمیان خبرنگار گروه جهان شهر

در اتفاقی نادر، شب یکشنبه، یک اسرائیلی و یک فلسطینی مشترکاً جایزه اسکار بهترین اثر مستند را برنده می شوند. رویدادی که قرار است راوی و منادی صلح در اسکار باشد. با این حال نخنگان و هنرمندان فلسطینی با دیده تردید به این جایزه می نگرند؛ تجربه آن ها پر است از آثار فلسطینی که در ساختار همونیگ شمال جهانی همواره به حاشیه رانده شده است. پاسخ این پرسش در بسط یک واژه نهفته است؛ «روایت! سؤال اصلی در بررسی این اثر جهانی آن است که چه کسی راوی این فیلم است و روایت «ما پمک» کیست؟

روایت ابزاری مرکزی در ساخت آگاهی سیاسی و تاریخی درباره هر مسئله ای است، به ویژه در زمینه های استعمار و مقاومت در برابر استعمار. درمورد فلسطین کنترل بر روایت همواره بخشی از ابزارهای اشغال بوده است. ملت فلسطین در رساندن صدای خود بدون دخالت یا بازتولید آن توسط نیروهای مسلط اشغالگر با چالش های بسیاری روبه رو هستند. فیلم «سرزمین دیگری نیست» با وجود آنکه فاجعه تخریب روزمره خانه های فلسطینیان در روستای مسافر پطا را مستند می کند، سؤالات اساسی درباره حق روایت داستان را برمی انگیزد؛ آیا این روایت نماینده فلسطینیان است، یا آن ها را همچنان در جایگاه ایزه روایت قرار می دهد، نه انسان هایی با عاملیت؟ بررسی رابطه بین موقعیت راوی و قدرت روایت، از این منظر ضروری به نظر می رسد. با تحلیل زمینه های فرهنگی و سیاسی حاکم بر توزیع و بازنمایی فیلم های فلسطینی، به وضوح مشخص می شود که روایت فلسطینی تنها از طریق راه های مدیریت شده خاصی به سکوهای جهانی راه می یابد؛ کاتال های که اغلب شامل عناصر اسرائیلی اند، چه در سطح تولید، چه کارگردانی و چه حتی خود روایت. این واقعیت بازتابی از تداوم سلطه استعماری است که از کنترل سرزمین فراتر رفته و بر گفتمان نیز اعمال می شود.

عاملیت زدایی و جایزه

میسما مصطفی، روزنامه نگار و منتقد فلسطینی در ابتدای تقدش به این اثر چنین می نویسد: «مانند بسیاری از فلسطینیان، من هم با کمی بدبینی به سرلغ فیلم «سرزمین دیگری نیست» رفتم. باید از خود پرسیم آیا می خواستیم یک فلسطینی و یک اسرائیلی را ببینیم که درمورد علاقه مشترکشان به حمص و فلافل صحبت می کنند؟ یا اینکه دوستی آن ها نشانه ای باشد که هنوز امیدی برای فلسطینیان و اسرائیلی ها وجود دارد؟»

میسما نقد خود از تردید تثبیت شده میان هنرمندان و نخنگان فلسطینی درباره پذیرش روایت اشغالگری آغاز می کند. نقدی که براساس تجربه زیسته هنری و حرفه ای آنهاست. پرسش اصلی مردم فلسطین در مواجهه با اثر این است که این فیلم با روایت «فلسطینی» از استعمار و اشغال مطابقت دارد؟ مستند، اثری روایی و بسیار خوش ساخت است که روایت شخصی باسل و خانواده اش را از تخریب روستایشان مسافر پطا به تصویر می کشد. در این فیلم، رنج و مرارتی که فلسطینیان در مقاومت علیه آوارگی در روستاهای مسافر پطا با آن روبه رو هستند، به نمایش گذاشته می شود. باسل عدرا، فلسطینی ای که از ۱۵ سالگی شروع به مستندسازی اشغال اسرائیلی روستای خود کرده است، همراه با پیووال آبراهام، فعال اسرائیلی، روایت هایی از زاویه اول شخص از تخریب خانه ها ارائه می دهند. فیلمسازان نشان می دهند که چگونه رژیم تل آویو بارها و بارها به خانواده های فلسطینی می گویند که خانه هایشان ناگهان غیرقانونی شده و در «منطقه نظامی» اسرائیل قرار گرفته است. همزمان ما در فیلم شاهد وحشی هستیم که شهرک نشینان بر این جامعه تحمیل می کنند، حملات بی دلیل و حتی قتل هایی که هرگونه اعتراض به این اشغالگری ها را هدف قرار می دهد. این صحنه های دردناک، در ذهن هر بیننده ای که فیلم را دیده، حک خواهد شد. با این حال اثر در نمایش و روایت در این مرحله متوقف می شود. فیلم به خوبی می تواند تصویری ترجم برانگیز، رقت انگیز و فلاکت بار از زیست روزمره تحت اشغال ارائه دهد. با این حال در روایت خود از این مرحله عبور نمی کند.

ادامه در صفحه ۸

فرهنگستان

چهارشنبه
۱۵ اسفند ۱۴۰۴
۵ مارس ۲۰۲۵

شماره
۴۳۷۰
۱۶ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

FARHIKHTEGANONLINE
FARHIKHTEGANDAILY.COM

قوة قضائیه بعد از دعوت ظریف به استعفا

حکم ماجرای دبش را هم که شامل

دو وزیر دولت سیزدهم می شد، اعلام کرد

برخورد غیر قبیله ای

مجید زین العابدین، مدیر سابق بنیاد سینمایی فارابی

در گفت وگو با «فرهنگستان»:

برخی مدیران فرهنگی در دنیای نوستالژی ها زندگی می کنند

استقبال از کنسرت متفاوت موزیسین - خواننده اکوادوری قابل تأمل بود

مورد عجیب خوان روخاس

دانشگاه منچستر با ۱٫۳ میلیارد پوند، بیش از باشگاه منچستر یونایتد درآمد داشته است

دانشگاه، باشگاه را شکست داد

دانشگاه آزاد واحد تهران شرق این روزها میزبان برگزاری دوره های HSE است

«اول ایمنی، بعد کار» به ضمانت دانشگاه